

Portál Integrovaného informačního systému památkové péče NPÚ

Portály digitálního kulturního dědictví

Jednou ze stěžejních oblastí působení společnosti IBA jsou portálová řešení ve státní správě, kde se specializujeme na specifické požadavky krajských úřadů, knihoven, ústavů památkové péče, ale třeba i policie.

Portál Systému Evidence Uměleckých Děl (PSEUD)

Se záznamy digitálního kulturního dědictví máme mnohaleté zkušenosti. Jedním z prvních projektů byl Portál systému evidence uměleckých děl pro Policii České republiky. Ta využívá v pátrání po odcizených movitých uměleckých dílech elektronický registr, který byl v roce 1994 pro tento účel implementován na platformě Macintosh – tehdy to byla jediná platforma schopná efektivně pracovat s obrázky. Přesto, že se v exportovaných výstupech aplikace dá vyhledávat prostřednictvím internetového formuláře, byla tato původně desktopová aplikace v síťovém prostředí obtížně použitelná. Řešení

vyžadovalo jak znalosti v oblasti památek, tak především hlubokou znalost a pochopení složitých a rozsáhlých policejních systémů.

Výsledek

Výsledkem projektu PSEUD je inovovaná aplikace přenesená do prostředí webového portálu. PSEUD postavený na robustních technologiích IBM (HW i SW – WebSphere) umožní jednoduché použití aplikace jak různým složkám Policie ČR, tak i veřejnosti.

Knihovní systémy

Zcela nový vítr jsme přinesli do oblasti knihovních systémů, kde doposud působilo poměrně málo firem, které používaly z dnešního pohledu nmoderní statické informační systémy. Výzvou zde bylo, že každá instituce, která vlastní nějaké sbírky (knihovny, muzejní nebo jakékoli další), se je snaží katalogizovat po svém. Každá má svůj systém a data jsou velmi nejednotná. Zároveň si ale tyto instituce potřebují se všemi ostatními vyměňovat data o obsahu svých sbírek. Situaci měly vyřešit úzce specializované, ale dnes již nmoderní protokoly a standardy.

Výsledek

Existující implementace těchto netradičních technologií jsme zaintegrovali do portálu. Webový portál historických fondů momentálně provozovaný na platformě Liferay zprostředkovává vyhledávání v 50 zámeckých knihovnách a dalších 10 velkých knihovních institucích. Běží na adrese <https://histfondy.npu.cz/>.

Portál Integrovaného IS památkové péče NPÚ

IBA CZ byla také součástí projektů Národního památkového ústavu – Digitalizace fondů NPÚ a Památkový katalog. Oba velké a důležité projekty se podařilo předat do provozu do jednoho roku od spuštění projektu. Cílem projektu bylo usnadnění přístupu k informacím širokému spektru zájemců o památky, což dříve bylo možné pouze při osobní návštěvě pracoviště NPÚ. Digitalizace fondů NPÚ zajistí postupné on-line zpřístupnění bohaté dokumentace, hlavně fotografických a plánových sbírek NPÚ, shromažďovaných již téměř sto let.

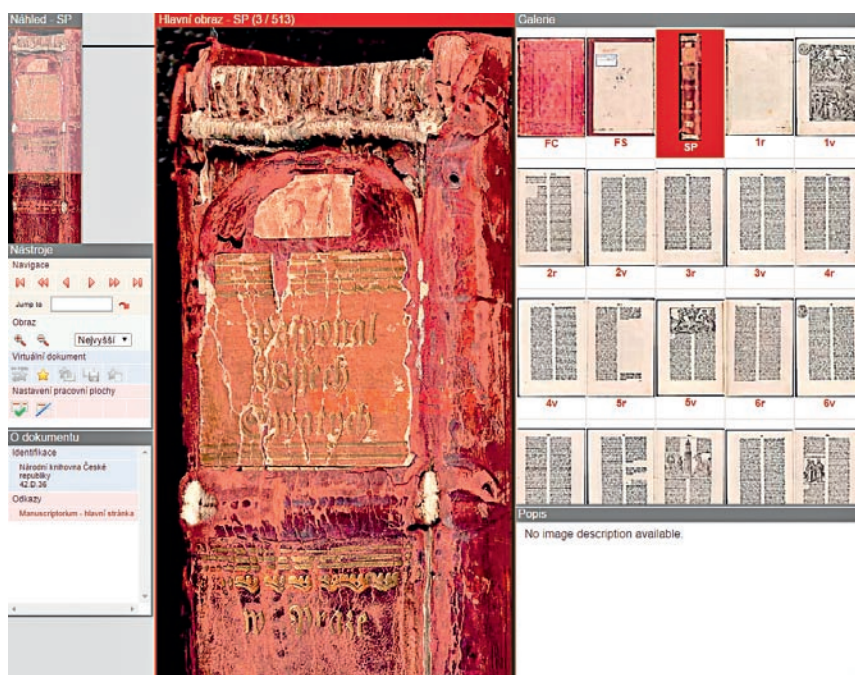
Výsledek

Webová aplikace Památkový katalog umožní on-line přístup k údajům a fotografiím o jednotlivých nemovitých i movitých památkách, ochranných pásmech a dalších hodnotných stavbách ČR. Výhodou je také propojení s mapovými službami a geografickými daty. Zároveň registrovaným uživatelům umožňuje stažení dat a jejich využití, např. pro potřeby územního plánování. Součástí projektů byla i integrace nejen do stávajících systémů NPÚ, ale i např. propojení s Národní knihovnou či Katastrálním úřadem.

Památkový katalog, Geoportál a další informační systémy NPÚ jsou přístupné z portálu Integrovaného informačního systému památkové péče (IISPP) na adrese <https://iispp.npu.cz>. Právě touto částí dodávky se na projektu podílela IBA CZ.

Portál digitálního kulturního dědictví Kraje Vysočina

Projekt Portál digitálního kulturního dědictví je zaměřen na knihovní fondy a muzejní sbírky, které tvoří důležitou historickou a kulturní identitu kraje, resp. jeho obyvatel. V knihovnách a muzeích Kraje Vysočina aktuálně probíhá převod inventáře (ať už se jedná o muzejní předměty nebo knižní sbírky) do digitální formy. Kraj Vysočina se rozhodl vytvořit webový portál pro zveřejnění a zpřístupnění digitálního kulturního dědictví a poskytovat informace o něm dalším institucím. A dosažený výsledek?

Knihovní systémy

1. Sjednocení různorodých digitalizovaných předmětů

Aby bylo možné poskytovat stejné služby pro všechny historické předměty, bylo nutné nejprve sjednotit různé typy digitalizovaných předmětů. Portál digitalizace Kraje Vysočina tak nyní bez uživatelsky postřehnutelného rozdílu pracuje s monografiemi, vícetasovými monografiemi, periodiky, fotografiemi, mapami, kronikami, rukopisy, vedutami či sbírkovými předměty.

2. Fulltextové vyhledávání nebo vyhledávání dle vlastností jednotlivých předmětů

Služby, které portál poskytuje, jsou zejména vyhledávací, a to od základního fulltextu až po detailní vyhledávání přes jednotlivé vlastnosti předmětů. Zobrazení předmětu obsahuje kompletní digitalizovaný záznam, v případě např. knižních publikací i fotokopie všech stran (pokud to legislativa umožňuje). Dalším výrazným rysem je

zaměření vyhledávání v souvislosti s mapovým podkladem. U předmětů jsou evidovány informace, jako je místo uložení, místo vydání či jeho vztah k nějakému územnímu celku.

3. Badatelské kolekce, diskuze, možnost doplňování informací

Portál je připraven s ohledem na odlišné potřeby běžných uživatelů a odborné veřejnosti. Pokud mají registrovaní uživatelé zájem, mohou přispívat ke zkvalitňování obsahu vytvářením badatelských kolekcí nebo doplňováním informací k jednotlivým předmětům obdobou odborné diskuze, pomocí s prepisy textů z obrazové předlohy či využitím další prvky sociální interakce.

4. Moderní prezentace kulturního dědictví

Sestěhovali jsme digitalizované předměty „pod jednu digitální střechu“, čímž vznikl poměrně obsáhlý archiv digitálního kulturního dědictví

V kontextu technologického zajištění jsme využili platformu Liferay portálu v poslední komunitní verzi, který je připraven poskytovat funkce rychlé prezentace dat a sociální interakce mezi uživateli.

Technicky zajímavým bodem je způsob sjednocování různorodých informací a jejich zápis do centrálního vyhledávacího indexu a dále obsluha velkého množství dat, která jsou pomocí výsledného řešení prezentována. Obě tyto výzvy se podařilo uspokojivě vyřešit a Portál digitalizace nyní funguje bezproblémově a stabilně.

Kraje Vysočina. Data jsou prezentována unikátním způsobem pomocí moderních portálových technologií. Záměrem řešení je nejen kulturní dědictví zpřístupnit, ale v souladu s aktuálními trendy a s využitím portálových funkcí ho udržovat živé a jeho odkaz i nadále prohlubovat.

Dalším pozitivním přínosem je fakt, že digitalizované objekty jsou zaznamenány v jednotném úložišti, které je v rámci jednotlivých zdrojů umí udržovat aktuální. Toto centralizované úložiště je možné využívat i pro strojové dotazování (harvesting) a data tak dále přes otevřené rozhraní propagovat do dalších systémů, které se věnují sběru dat o kulturním dědictví.

Portál digitalizace kulturního dědictví do slova mapuje knižní fond a sbírkové předměty Kraje Vysočina, najdete jej na <http://digitalizace.kr-vysocina.cz/>.

Umíme pracovat se záznamy prakticky o čemkoliv počínaje knihami přes malby, sochy, hodiny či zbraně až po šperky. Dokážeme vytvořit a nastavit portál tak, aby si v něm zajímavé informace našli jak badatelé a muzejníci, tak policie či ministerští úředníci, nebo naopak široká veřejnost a samozřejmě se nikdo nedostal neoprávněně k jiným informacím. Dokážeme zaintegrovat napojení na databázi ministerstva i Interpolu, Národní knihovny, ale i obecního muzea „někde v horách“.

Portál digitálního kulturního dědictví Kraje Vysočina

